(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osastoa soveltamalla annetut säädökset)

YHTEINEN KANTA

9 päivältä marraskuuta 1998,

jonka neuvosto on määritellyt Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.2 artiklan perusteella Kaakkois-Euroopan vakauden ja hyvien naapuruussuhteiden kehittämisprosessista

(98/633/YUTP)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen J.2 artiklan,

sekä katsoo, että

Eurooppa-neuvosto otti 15 ja 16 päivänä joulukuuta 1995 pidetyssä kokouksessaan tyytyväisenä vastaan 13 päivänä joulukuuta 1995 Royaumontissa Euroopan unionin aloitteesta hyväksytyn, Kaakkois-Euroopan vakauden ja hyvien naapuruussuhteiden kehittämisprosessia koskevan julistuksen, johon kahdenkymmenenseitsemän maan ministerit yhtyivät Pariisissa pidetyn Bosnian ja Hertsegovinan rauhankonferenssin yhteydessä,

prosessi aiotaan aikanaan ottaa osaksi ETYJin toimintaa,

tämän jälkeen neuvosto hyväksyi 26 päivänä helmikuuta 1996 puitteet prosessin kehittämiselle; se hyväksyi 27 päivänä lokakuuta 1997 Royaumontin prosessin koordinaattorin tehtävien kuvauksen ja 28 päivänä marraskuuta 1997 koordinaattorin nimeämisen; neuvosto hyväksyi 26 päivänä tammikuuta 1998 myös prosessin koordinaattorin toimintasuunnitelman,

Royaumontin prosessilla pyritään tukemaan Pariisin/Daytonin rauhansopimuksen täytäntöönpanoa asettamalla se laajempaan yhteyteen vakauden ja hyvien naapuruussuhteiden kehittämiseksi erityisesti edistämällä vuoropuhelua, yhteyksiä ja yhteistyötä kaikilla kansalaisyhteiskunnan tasoilla Kaakkois-Euroopan laajalla alueella,

ON MÄÄRITELLYT TÄMÄN YHTEISEN KANNAN:

1 artikla

Tämän yhteisen kannan tavoitteena on vahvistaa tukea Kaakkois-Euroopan vakauden ja hyvien naapuruussuhteiden Royaumontin kehittämisprosessille, jonka tarkoituksena on erityisesti

— rohkaista suhteiden normalisoimiseen sekä vuoropuhelun ja luottamuksen palauttamiseen ja kehittämiseen asianomaisten maiden välillä,

— rohkaista solmimaan henkilökohtaisia yhteyksiä alueen maiden välillä ja edistää kansalaisyhteiskuntien alueellista yhteistyötä (esim. kulttuurin, tiedotusvälineiden, tieteen, työelämän, ammattijärjestöjen, valtioista riippumattomien järjestöjen tai uskonnon alalla sekä parlamenttien jäsenten välisiä yhteyksiä),

— edistää tätä varten vakauteen, hyviin naapuruussuhteisiin ja kansalaisyhteiskuntaan liittyvien hankkeiden määrittelyä ja täytäntöönpanoa.

2 artikla

Prosessin koordinaattori suorittaa tehtävänsä EU:n puheenjohtajavaltion alaisuudessa liitteessä I olevan tehtäväkuvauksen mukaisesti ja panee täytäntöön liitteessä II olevassa toimintasuunnitelmassa mainitut aloitteet.

3 artikla

Euroopan unioni voi tukea vakauteen, hyviin naapuruussuhteisiin ja kansalaisyhteiskuntaan liittyviä hankkeita Kaakkois-Euroopassa prosessin liitännäistoimenpiteinä. Neuvosto päättää hankkeen periaatteista, yksityiskohtaisista säännöistä ja rahoituksesta konkreettisten ehdotusten perusteella, tämän kuitenkaan vaikuttamatta 4 artiklan soveltamiseen.

4 artikla

Neuvosto toteaa, että

— komissio jatkaa toimintansa suuntaamista tämän yhteisen kannan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittaessa asianmukaisten yhteisön toimenpiteiden avulla,

— jäsenvaltiot voivat tukea hankkeita kansallisten ohjelmiensa, voimavarojensa ja painopistealueidensa mukaisesti.

5 artikla

Tämä yhteinen kanta tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

6 artikla

Tämä yhteinen kanta julkaistaan virallisessa lehdessä.

Tehty Brysselissä 9 päivänä marraskuuta 1998.

Neuvoston puolesta
W. SCHÜSSEL
Puheenjohtaja

LIITE I

Royaumontin prosessin koordinaattorin tehtäväkuvaus

1. Nämä tehtävät perustuvat Royaumontin prosessin tavoitteeseen, jonka lähtökohtana on tukea Pariisin/Daytonin rauhansuunnitelman täytäntöönpanoa asettamalla se kuitenkin laajempaan, koko alueen käsittävään yhteyteen.

   Royaumontin prosessilla pyritään edistämään laajapohjaista, julkista valtaa edustavien ja muiden toimijoiden sekä kansalaisyhteiskunnan ryhmien välistä yhteistä ja jatkuvaa vuoropuhelua ja yhteistyötä. Tämän jatkuvan vuoropuhelun ja yhteistyön avulla voidaan päästä keskinäisten erimielisyyksien ja eroavaisuuksien yli ja edistää siten kansalaisyhteiskunnan kaikilla tasoilla luottamusta perustaksi valtioiden välisille hyvien naapuruussuhteiden verkostolle, joka on vakauttava tekijä koko alueen kannalta. Entisen Jugoslavian liittotasavallan täysimittainen osallistuminen on tässä yhteydessä erityisen tärkeää. Prosessi pyritään aikanaan saamaan Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) piiriin.

2. Prosessin ensisijaisia toiminta-alueita ovat:

   — Asianomaisten valtioiden suhteiden palauttaminen normaaleiksi (mukaan lukien hyviä naapuruussuhteita koskevien sopimusten mahdollinen tekeminen).

   — Täyden liikkumis- ja sananvapauden palauttaminen ja sellaisten tapahtumien ja hankkeiden järjestäminen, joilla pyritään tavoitteen edistämiseen keskinäisen kunnioituksen ja ymmärtämyksen hengessä.

   — Kulttuuria, uskontoa, tiedettä ja tekniikkaa koskevan alueellisen yhteistyön edistäminen sekä kansalaisyhteiskunnan palauttaminen, jotta voidaan osoittaa tällaisen yhteistyön edut alueen ongelmien käsittelyssä.

   Royaumontin prosessin tavoite saavutetaan parhaiten sitä edistävien hankkeiden ja ohjelmien määrittelyllä, suunnittelulla ja järjestämisellä koordinoiden tarvittaessa toimintaa muiden alueella aktiivisesti toimivien kansallisten, alueellisten ja kansainvälisten järjestöjen ja aloitteiden kanssa.

3. Hankkeiden ja ohjelmien valinta tehdään hyviä naapuruussuhteita ja alueellista vakautta koskevien edellytysten täyttymisen perusteella. Etusijalla ovat sen vuoksi kansalaisyhteiskuntien kehittämistä ja lähentämistä koskevat hankkeet ja ohjelmat, joilla pyritään alueelliseen ja rajat ylittävään toimintaan ja jotka useat alueen toimijat yhdessä toteuttavat ja jotka kohdistetaan useisiin tällaisiin toimijoihin.

   Royaumontin prosessissa asetetaan etusijalle sellaiset hankkeet ja ohjelmat, jotka koskevat kansalaisyhteiskuntaa ja jotka vastaavat 1 kohdassa esitettyä tavoitetta.

4. Royaumontin prosessin koordinaattori

   — huolehtii prosessin näkyvyydestä, jatkuvuudesta ja seurannasta, mukaan lukien esityslistan valmistelu sekä prosessin puitteissa pidettyjen kokousten suuntaviivojen ja päätösten seuranta ja täytäntöönpano,

   — edustaa prosessia alueella aktiivisesti toimivissa kansainvälisissä aloitteissa, järjestöissä ja konferensseissa,

   — hoitaa yhteyden Bosnian ja Hertsegovinan rauhanprosessiin,

   — toimii yhteyspisteenä kaikille Royaumontin prosessiin osallistuville valtioille ja kansainvälisille järjestöille sekä kaikille valtioista riippumattomille toimijoille, jotka voivat osallistua prosessin tavoitetta vastaaviin kansallisiin ja alueellisiin hankkeisiin ja ohjelmiin sekä paikallisiin aloitteisiin, mukaan lukien tiedottaminen alueellista ja rajojen yli ulottuvaa yhteistyötä koskevista mahdollisuuksista, jotka vastaavat vakauden ja hyvien naapuruussuhteiden tavoitteita. Tätä varten voisi olla hyödyllistä perustaa tietokanta toimijoista (esimerkiksi laitoksista, valtioista riippumattomista järjestöistä, yrityksistä jne.), jotka voivat osallistua prosessia tukeviin toimiin,

   — koordinoi muiden alueita ja osa-alueita koskevien aloitteiden kanssa, kuten Mustanmeren taloudellinen yhteistyö (BSEC), Kaakkois-Euroopan ministerikonferenssi, Keski-Euroopan aloite (ICE) sekä Kaakkois-Euroopan yhteistyöaloite (SECI),

   — määrittelee ja suunnittelee hankkeita ja ohjelmia, jotka koskevat alueellisia ja rajat ylittäviä tapaamisia kulttuurin, uskonnon, urheilun, tiedotuksen, koulutuksen (myös nuorimmat ikäluokat), tieteen ja tekniikan aloilla,

— järjestää alueellisia ja rajat ylittäviä tapaamisia kansalaisyhteiskunnan eri ryhmien, erityisesti erilaisista etnisistä, kulttuurisista ja uskonnollisista taustoista tulevien nuorten (esimerkiksi yliopistojen opettajat, lehtimiehet, valtioista riippumattomien järjestöjen edustajat, ammattijärjestöjen edustajat ja poliittisten puolueiden jäsenet) välillä huolehtien samalla naisten ja miesten mahdollisimman tasavertaisesta edustuksesta. Edistetään akateemisten, kulttuuri- ja tieteellisten laitosten ja valtioista riippumattomien järjestöjen välisten suorien yhteyksien verkon luomista,

— luo yhteyksiä kaikista kansalaisyhteiskunnan osista tulevien miesten ja naisten välille, jotka haluavat toimia asian hyväksi ja jotka ovat valmiita yhdistämään voimansa keskinäisen sovun ja ymmärtämyksen edistämiseksi ja siten myötävaikuttamaan hyvien naapuruussuhteiden ilmapiirin kehittymiseen,

— osoittaa ja järjestää varat sekä luo yhteydet hankkeiden, ohjelmien ja paikallisten aloitteiden vetäjien sekä lahjoittajien ja mahdollisten rahoittajien välille,

— luo tarvittavat yhteydet ETYJin erityisedustajaan, jonka tehtävänä on rauhansopimuksen liitteessä I B olevan V artiklan täytäntöönpano.

Hankkeiden ja ohjelmien määrittelyssä kiinnitetään erityistä huomiota sellaisten ajatusten sekä objektiivisten ja rakentavien tietojen vapaan liikkuvuuden edistämistä koskeviin pyrkimyksiin ja mahdollisuuksiin, jotka lisäävät yhteisymmärrystä sellaisten stereotypioiden ja propagandan sijaan, jotka edistävät hyökkäävää käyttäytymistä sekä kansakuntien, uskontojen ja etnisten ryhmien välisiä vastakkaisasetteluja.

5. Edellä 4 kohdassa lueteltujen tehtävien suorittaminen edellyttää alueen geopoliittisten, yhteiskunnallisten, uskonnollisten, etnisten ja kulttuuriasioiden perusteellista tuntemusta. Mitä paremmin koordinaattorin saa säännöllisellä toiminnallaan ja läsnäolollaan juurrutettua prosessin maaperään, sitä paremmin sen näkyvyys voidaan varmistaa.

LIITE II

Vakauden ja hyvien naapuruussuhteiden kehittämisprosessi Kaakkois-Euroopassa (Royaumontin prosessi)

Koordinaattorin toimintasuunnitelma

Euroopan unionin neuvosto nimitti 28 päivänä marraskuuta 1997 tehdyllä päätöksellään Panagiotis Roumeliotisin Kaakkois-Euroopan vakauden ja hyvien naapuruussuhteiden kehittämisprosessin (Royaumontin prosessi) koordinaattoriksi.

Tämä koordinaattorin kanssa määritelty toimintasuunnitelma perustuu seuraaviin viitteellisiin perusteisiin:

— 13 päivänä joulukuuta 1995 annettu julistus Kaakkois-Euroopan vakauden ja hyvien naapuruussuhteiden kehittämisprosessista,

— komission 26 ja 27 päivänä helmikuuta 1996 kokoontuneelle neuvostolle toimittama kertomus entisen Jugoslavian seuraajavaltioiden alueellisen yhteistyön kehittämisen tulevaisuudennäkymistä,

— neuvoston kokouksessaan 26 ja 27 päivänä helmikuuta 1996 hyväksymä Royaumontin prosessin kehittämistä koskeva ohjelma,

— neuvoston 27 päivänä lokakuuta 1997 tekemä päätös Royaumontin prosessin koordinaattorin toimeksiannon hyväksymisestä.

Lisäksi Euroopan unioni ilmoitti prosessin puitteissa Istanbulissa 27 päivänä lokakuuta 1997 pidetyssä kokouksessa Royaumontin prosessin osallistujamaille aikovansa nimittää koordinaattorin prosessia varten. Prosessiin osallistujat ilmoittivat tukevansa Euroopan unionin suorittamaa koordinaattorin nimittämistä prosessiin ja suhtautuivat myönteisesti koordinaattorin tehtävien kuvaukseen.

KOORDINAATTORIN OHJELMA

Tehtäviensä suorittamiseksi koordinaattorin olisi toteutettava seuraavat aloitteet:

1. Prosessin seurantakokousten valmistelu yhdessä neuvoston puheenjohtajavaltion kanssa.

2. Yhteyksien luominen kyseisissä maissa yhteistyössä prosessin osallistujamaiden Euroopan unionissa olevien diplomaattisten edustustojen ja Euroopan komission kanssa, jotta voidaan keskustella prosessin mukanaan tuomista eri mahdollisuuksista hallitusten, kansalaisyhteiskunnan ja valtioista riippumattomien järjestöjen edustajien kanssa.

   Näiden yhteyksien tarkoituksena on erityisesti:

   — huolehtia prosessin näkyvyydestä, jatkuvuudesta ja seurannasta sekä sen edustamisesta,

   — selvittää, mitkä ovat hallitusten ensisijaisiksi asettamat alat prosessin osalta ja tutkia mahdollisuutta luoda erityisesti Royaumontin prosessista huolehtivia yksikköjä osallistujamaissa,

   — järjestää tapaamisia kansalaisyhteiskunnan ja valtioista riippumattomien järjestöjen edustajien kanssa, jotta a) näiden mielenkiinto prosessin tavoitteisiin pysyisi yllä, b) heidät saatettaisiin yhteyteen muiden osallistujamaiden valtioista riippumattomien järjestöjen edustajien kanssa ja laadittaisiin alustava eri ammattialojen, kansalaisjärjestöjen ja uskontokuntien välillä järjestettäviä alueellisia tapaamisia koskeva luettelo ja aikataulu, c) valmisteltaisiin prosessiin kuuluvia kokouksia valtioista riippumattomien ryhmien kanssa,

   — levittää tietoa ja määritellä alueellisia tai maiden välisiä hankkeita ja ohjelmia,

   — valita alustavasti ne hankkeet ja ohjelmat, jotka täyttävät prosessin valintaperusteet.

3. Valtioista riippumattomien ryhmien ottaminen mukaan prosessiin kuuluviin kokouksiin, esimerkiksi järjestämällä säännöllisesti eri aiheita käsitteleviä kokouksia ja vuosittain pidettäviä tilaisuuksia kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa.

Tätä varten koordinaattorin olisi tarkasteltava, voitaisiinko prosessin puitteissa (Ateenassa) pidettävän seuraavan kokouksen yhteydessä järjestää samanaikaisesti osallistujamaiden ja tiedotusvälineiden edustajien välinen pyöreän pöydän tapaaminen vakauden ja hyvien naapuruussuhteiden edistämisen merkeissä. Tässä tilaisuudessa voitaisiin erityisesti käsitellä seuraavia kysymyksiä: lehdistön toiminnan ja vapaan tiedonkulun esteiden poistaminen, hyvien naapuruussuhteiden edistäminen ja positiivisen kuvan antaminen eri osapuolista tiedotusvälineissä sekä tiedotusvälineiden vapaa toiminta ja niiden välinen yhteistyö (ohjelmien ja tietojen vaihto, lehtimiesten koulutus, yhteistuotannot, oikeusapu tiedotusvälineitä koskevan lainsäädännön liberalisoimiseksi, eettisen säännöstön kehittäminen, jne.).

4. Myös seuraavia aiheita voitaisiin harkita:

— osallistujamaiden ja liikemaailman edustajien väliset pyöreän pöydän tapaamiset, joiden avulla voitaisiin osoittaa yksityisen sektorin toiminnan edistämisen hallinnolliset, lainsäädännölliset ja muut esteet ja poistaa ne,

— parlamentarismin ja demokratian edistäminen sekä kansallisten parlamenttien välinen yhteistyö,

— sosiaalisen vuoropuhelun ja ammattijärjestöjen välisen yhteistyön edistäminen,

— julkisten hallintojen välinen yhteistyö lahjonnan torjunnassa,

— asiaan liittyviin kansainvälisiin sitoumuksiin perustuvien käytäntöjen kehittäminen oikeusvaltioon, ihmisoikeuksiin sekä miesten ja naisten yhtäläisiin mahdollisuuksiin liittyvissä kysymyksissä.

Tätä varten olisi saatava liikkeelle lehtimiesten, poliittisten puolueiden, ammattijärjestöjen, kansallisten hallintojen ja kansainvälisten järjestöjen edustajat.

Koordinaattorin määrittämille hankkeille voidaan harkita yhteisön ohjelmista olemassa olevia sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti annettavaa sekä osallistujavaltioilta ja yksityisiltä rahastoilta saatavaa tukea.

5. Hyviä naapuruussuhteita edistävien kahdenvälisten tai alueellisten sopimusten luettelointi, esimerkiksi niitä koskevan rekisterin muodossa, ja niiden soveltamisen arviointi yhdessä muiden aloitteiden ja elinten kanssa.

6. Muiden aloitteiden ja elinten kuuleminen seurantakokousten valmistelussa, erityisesti yhteisten hankkeiden edistämisen ja rahoituksen osalta.

7. Sen selvittäminen, olisiko sopivana ajankohtana mahdollista pitää Royaumontin prosessin korkean tason (ministeritasolla) kokous.

KOORDINAATTORIN AIKATAULU

Koordinaattorin olisi vuoden 1998 ensimmäisen puoliskon aikana:

— valmisteltava seuraava, Ateenassa (vuoden 1998 alussa) pidettävä prosessin kokous ja luetteloitava prosesseille jo toimitetut hankkeet ja ohjelmat,

— tarkasteltava kyseisen ja seuraavien kokousten yhteydessä edellisissä kokouksissa ehdotettuja hankkeita sekä uusia hankkeita, joita osallistujat mahdollisesti ehdottavat. Hänen on arvioitava niiden toteutettavuutta ja täytäntöönpanoa koskevia järjestelyjä (aikatauluehdotus). Ateenassa pidettävän seuraavan kokouksen yhteydessä voitaisiin päättää 2–3 hankkeen valitsemisesta,

— muodostettava koordinaattorin yhteyspiste Euroopan unionin, Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja prosessin osallistujavaltioiden hallitusten, kansainvälisten järjestöjen ja valtioista riippumattomien järjestöjen välille,

— aloitettava keskustelut Euroopan unionin puheenjohtajavaltion, Euroopan komission sekä Kaakkois-Euroopan muita aloitteita edistävien tahojen kanssa koordinoidakseen Royaumontin prosessin näiden kanssa,

— vierailtava prosessiin osallistuvissa Kaakkois-Euroopan maissa ja aloitettava vuoropuhelu valtiollisten järjestöjen, kansalaisyhteiskunnan ja valtioista riippumattomien järjestöjen edustajien kanssa ottaen samalla huomioon näiden moninaisuuden ja erikoislaadun,

— määritettävä ensisijaiset hankkeet ja ohjelmat ja tarkasteltava, voidaanko niiden rahoitus saada Euroopan komissiosta, osallistujavaltioista, rahoituslaitoksista ja yksityisistä rahastoista,

— perustettava Euroopan komission avustuksella Kaakkois-Eurooppaan liittyviä hankkeita ja ohjelmia, valtioista riippumattomia järjestöjä, aloitteita, jne. koskeva tietokanta.

Vuoden 1998 toisella vuosipuoliskolla koordinaattori valmistelee prosessin vuosikokoukset, varmistaa prosessin päätösten ja suuntaviivojen seurannan, laatii eri ammatillisten ja kansalaisjärjestöjen sekä uskontokuntien kanssa järjestettävien alueellisten tapaamisten luettelon ja aikataulun ja valvoo prosessin puitteissa valittujen ensisijaisten hankkeiden ja ohjelmien täytäntöönpanoa. Hänen on myös vastattava arviointimenettelystä, joka koskee saavutettuja tuloksia suhteessa toimintasuunnitelmaan.

Keskipitkällä aikavälillä koordinaattorin on varmistettava prosessin näkyvyys ja sen varsinaisen toiminnan sujuvuus (täysistunnot ja niiden välisenä aikana eri aiheita käsittelevät tapaamiset valtiollisten ja valtioista riippumattomien järjestöjen välillä, jne.), tutkittava mahdollisuuksia tehdä hyviä naapuruussuhteita koskevia sopimuksia ja valmisteltava prosessin asemaa ja sen organisatorista sidettä ETYJ:hin koskeva arvio.